

О.В. Самохвалова, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

С.Г. Олійник, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Н.В. Грєвцева, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ЗНАЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОСВІТНЬОМУ ТА НАУКОВОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ

Важливою умовою успішного розвитку вищої освіти в Україні, зокрема у підготовці майбутніх фахівців у галузі харчових технологій, є впровадження принципів академічної доброчесності у навчальному процесі та науковій діяльності як студентів, так і викладачів.

Сучасні технології дозволяють фактично в режимі реального часу отримати необхідну інформацію, користуючись інтернет-ресурсами, фондами бібліотек багатьох країн світу тощо. Це суттєво скорочує час на її пошуки, але іноді призводить до випадків порушення прав інтелектуальної власності й принципів академічної доброчесності, оскільки знайдені дані цитуються без посилання на їх авторів.

Міжнародна спільнота визначає, що академічна доброчесність базується на дотримання п'яти фундаментальних цінностей: чесності, довіри, справедливості, поваги та відповідальності.

Згідно з Законом України «Про освіту», академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Зокрема, ці принципи передбачають надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, обов'язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право, об'єктивне оцінювання результатів навчання та контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.

Основні принципи дотримання академічної доброчесності, утвердження чесності та етичних цінностей науковцями та здобувачами вищої освіти визначені також положенням ХДУХТ «Про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчально-методичних працях наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти» (2018).

Для протидії поширенню академічної нечесності в повсякденній практичній діяльності у ХДУХТ, передусім, проводяться заходи з ознайомлення науково-педагогічних, наукових та інших працівників та осіб, які навчаються, з документами, які нормують запобігання академічному плагіату та встановлюють відповідальність за нього.

На досягнення позитивних результатів у сфері забезпечення академічної доброчесності істотно впливає завчасне ознайомлення студентів під час навчання з етичними нормами та відповідними принципами, а також з вимог щодо належного оформлення посилань на інформаційні джерела.

Важливим заходом для профілактики академічного плагіату в ХДУХТ є використання антиплагіатної інтернет-системи StrikePlagiarism.com. Процедура антиплагіату передбачає перевірку на некоректні запозичення кваліфікаційних робіт бакалаврів та магістрів, дисертаційних робіт, наукових статей, монографій, підручників, навчальних посібників та інших документів, які друкуються у видавництві університету. Порухення академічної доброчесності передбачає притягнення порушників до академічної відповідальності.

На кафедрі «Технології хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчоконцентратів» передбачено детальне ознайомлення студентів, що здобувають СВО бакалавр, магістр за спеціальністю 181 «Харчові технології» із принципами академічної доброчесності. Кожен студент у своїх роботах повинен використовувати тільки перевірені дані, уникати плагіату та належно цитувати використані джерела, відповідально ставитися до навчання.

Дієвим засобом втілення принципів академічної доброчесності є підвищення кваліфікації викладачів шляхом стажування, що організуються міжнародними організаціями, наприклад, польсько-українською фундацією «Інститут міжнародної академічної і наукової співпраці». Його метою є ознайомлення із європейськими підходами щодо питання наукового плагіату, а також поглиблення співпраці в академічній та науковій галузі між країнами.

Отже, академічна доброчесність є важливою складовою сучасного наукового світу та одним з елементів, що впливають на репутацію академічної установи. Імплементация принципів академічної доброчесності у освітньому та науковому процесі ХДУХТ є одним із основних пріоритетів її діяльності, стало нормою її повсякденного академічного життя, важливою складовою забезпечення якісної підготовки майбутніх фахівців харчової галузі.